

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies decimus et undecimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De S. Germano Episcopo Vesontionensi In Comitatu Burgundiæ
Commentarius Prævius Sancti memoria in Fastis sacris, cultus
ecclesiasticus, Acta edenda, tempus obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71246](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71246)

DE S. GERMANO EPISCOPO

VESONTIONENSI

IN COMITATU BURGUNDIÆ

COMMENTARIUS PRÆVIUS

Sancti memoria in Fastis sacris, cultus ecclesiasticus, Acta edenda, tempus obitus.

CIRCA ANNUM
CCCCVII
Sanctus, qui
Fastis sacris
hic memoratus
inscribitur.

Vesontio, quæ, in antiquis Provinciarum et Civitatum Galliæ Notitiis maxima Sequanorum metropolis habita, archiepiscopalis in comitatu Burgundiæ urbs est, inter illustres suos episcopos recenset S. Germanum, martyrii etiam corona clarum. Dominus Dunod de Charnage, regius professor Vesontionensis, Historiæ Vesontionensis, quam anno 1750 publici juris fecit, tom. I, pag. 34 refert, Sanctum in antiquis episcoporum ejusdem diocesis Catalogis nominari, celebremque ejus esse in dictæ ecclesiæ Martyrologiis hoc die memoriam. Certe tum in antiquo Ms. Usuardi Martyrologio, ad ecclesiarum Alsatia et Burgundiæ usum aucto, sequentia leguntur: Bisuntia S. Germani, episcopi et martyris. Accedunt porro Usuardino isti Auctario Molanus, Castellanus, et in Generali suo Sanctorum, qui in Martyrologio Romano non sunt, Catalogo Ferrarius. Ac hi quidem, quibus etiam, quod paucis dumtaxat hisce verbis, Vesontione in Galliis sancti Germani, episcopi et martyris, Sancti hodie meminit, Martyrologium Romanum hodiernum jungi debet, brevissime hodie Germanum commemorant; Miræus autem in Fastis Belgicis et Burgundicis id facit prolixiori etiam adhibito sequenti elogio: ix Octobris, S. Germani episcopi XII Bisontini. Is apud Grandifontem (oppidum id temporis nobile, nunc in vicum redactum, quarto lapide a Vesontione) circa annum 396 ab Arianis, quos bonus Præsul urbe Bisontina ejecerat, est interfectus. Quiescit Palmæ (quod oppidum decimo lapide a Vesontione distat) in monialium cœnobio, quod a S. Desiderato XI episcopo inchoatum S. Germanus perfecerat. Saussayus Martyrologii Gallicani parte 2 Sancti annuntiationi ipsa etiam ejusdem Acta ex Chiffletii Vesontione excerpta, sed comptiori stylo reddita ac ad elogii formam redacta subjungit; verum, cum Fasti sacri modo memorati, quibus Germanus exstat inscriptus, seculo x antiquiores seu classici non sint, ecclesiasticumque adeo ejus cultum haud probent, jure hic, priusquam de Actis illis aliisque ad Sanctum nostrum spectantibus sermonem instituum, lectori ob oculos posuisse, quæ, Germanum cultu ecclesiastico jam a longissimo tempore in ecclesia Vesontionensi fuisse garisum, sibi que adeo locum in Opere nostro vindicare, dilucide evincunt.

2 In Museo nostro asservatur antiquum in

membrana Ms. dictæ ecclesiæ Vesontionensis Breviarium, in quo de S. Germano novem lectionum, sed ex communi accipiendarum, præscribitur Officium. Adhæc aliud etiam anno 1590 typis excusum penes nos exstat ejusdem ecclesiæ Breviarium, in quo Sanctus novem lectionum, quarum tres ei propriæ sunt, Officio honoratur. Hasce, quæ et Vitæ ejus compendium exhibent, hic subjicio. LECTIO IV. Germanus Bisuntinensis episcopus, Desiderati successor, nihil nisi molestias et labores expertus est in eo munere. Tante perfectionis erat, ut sit usus sæpe numero in sacris ministerio Angelorum. Convertit multos homines ab idololatria et hæreticos ad fidem ecclesiæ reduxit. LECTIO V. Antequam fieret episcopus, jam fuerat confessor coram tyranno examinatus, factus quoque episcopus non semel tantum, sed septies ad tribunal præsidis pertractus, semper in Christi veri Dei confessione permansit. Hæreticos autem in concionibus acriter oppugnabat: quamquam illi ut aspides obturarent aures suas, ne audirent verba Incantantis. LECTIO VI. Erat tunc temporis quarto ab urbe milliario oppidum munitum menis et turribus nomine Grandifons. Eo loci convenire solebant hæretici ad sua conciliabula, auctoritatem Episcopi metuentes. Ex hoc loco igitur egressi, cum aliquando Germanus sero ex prædicatione reverteretur, et in ecclesia vici cujusdam proximi, orationis causa, substitisset; hæretici per insidias Episcopum suum orantem sagittis confodiunt, caput etiam gladio abscindunt. Sepultus est Palmæ in ecclesia Sanctimonialium, quam ipse fundaverat.

3 Nec tantum duo antiqua ecclesiæ seu archidiocesis Vesontionensis Brevaria, jam laudata, sed et veneratio, cujus initium nemo facile determinet, S. Germani reliquiis ibidem exhibita, ecclesiæque sub ejus nomine Deo erectæ, quarum ætatem nusquam assignatam invenio, fuisse jam a longissimo tempore honores, Sanctis deferri solitos, Sanctum nostrum in dicta archidiocesi adeptum, argumento sunt indubitato. Joannes Jacobus Chiffletius in sua Vesontione parte 2, pag. 58 refert, in Balnensi archidiocesis ejusdem nobilium Virginum abbacia, vulgo Baume les Nonnes, quæ cognomine oppidum Galliæ in comitatu Burgundiæ, ad Dubim fluvium, Aleucis supra Vesontionem Montem Pelicardum versus celebre reddidit, sacra S. Germani ossa pie asservari. Huic consentiens

A *consentiens Dunodus in Historia Vesontionensi* tomo 1, pag. 34, quam anno 1750 ab eo editam diximus, sic scribit: ipsius (S. Germani videlicet) sacre reliquie, corpus scilicet in pervetusta theca lignea, et caput in argentea inclusa in ecclesia monasterii Balmensis honorifice quiescunt. Vesontionense proximelaudatum Sancti Officium, ac quæ hodieque in dicto monasterio perseverat, antiqua traditio ferunt, S. Germanum, absoluto martyrio, in ecclesia Balmensi fuisse sepultum; sicque ab anno circiter 407, quem ipsi emortualem fuisse infra videbimus, pretioso illo pignore gaudere hic parthenon dicitur. Ast id a vero longe alienum esse dicitur laudatus Dunodus, contenditque, illud nobilium virginum cœnobium circa annum 763 ducis Garnerii magnificentia primum fuisse conditum. Adhæc eodem tempore Sancti nostri reliquias illi duci ab archiepiscopo Vesontionensi, ut super illas Balmensem ecclesiam, prout tunc moris erat, edificaret, concessas fuisse, coniectat idem auctor. Dunodi rationes lectoris iudicio infra subiiciemus, ubi

B de hujus monasterii fundatione, quam a Sancto peractam ipsius etiam Acta ferunt, sermonem instituemus. Bernuinus, qui circa annum 787 Vesontionensem sedem occupavit, de sacro illo corpore quasdam particulas accepit, illasque, dum metropolitani S. Joannis ecclesiam, a fundamentis a se instauratam, consecraret, simul cum aliis Sanctarum aliquot reliquiis, in maximam illius ecclesie aram inseruit. Hocque ipsum etiam fecit antistes Hugo, qui sec. xi ad mediam sui partem vergente, floruit, dum Vesontione S. Pauli basilicam solemniter dedicaret. Disco id ex codicibus in Chiffletii Vesontione parte 2, pagg. 92 et 176 editis. Quod modo ad diœcesis Vesontionensis ecclesias, Deo sub S. Germani nomine consecratas, spectat, Dunodus hasce, quarum interim etatem nec ab ipso, nec ab ullo alio assignari reperio, existere numero plures affirmat; cumque non sit, cur ei hac in re fides haud adhibeatur, fuisse enimvero S. Germano jam a longissimo tempore honores, Sanctis proprios, in diœcesi Vesontionensi delatos, ex omnibus modo de hoc argumento dictis omnino certum atque extra omnem controvertendam positum debet videri.

habet Acta multum post ætatem suam

4 Ecclesiastico itaque Sancti cultu jam satis stabilito, modo ad ejus, quæ, ut dictum, in Chiffletii Vesontione exstant, Acta sermonem concertamus, ac primum, quam fidem, quamve auctoritatem mereantur, examinemus. Acta illa ab auctore, a Sancti ætate multis seculis remoto, fuisse exarato, vel e solo Chrysopolis nomine, quo Vesontionensem civitatem appellat, apparet indubitatum. Neminem enim latere puto, quanto recentius nomen illud sit, quam ut aptari S. Germani tempori possit. Hæc dictio, ut notat Hadrianus Valesius in Notitia Galliarum, Vesontionensibus medio ævo mirabiliter placuit, postquam eos aliquis doctissimus, in quadam libello Provinciarum sub Provincia Sequanorum sic haberi: Metropolis civitas Chrysopolinorum, hoc est, Vesontionum; quod Chrysopolitanorum debere legi mox cepit a sciolis plerisque credi ac pro indubitabili veritate haberi. Quare hisce Actis, nisi in iis, quæ biographum e monumentis fide dignis hausisse constiterit, haud multum fidei videtur adhibendum.

5 Dominus Perreiciot in Historia Ecclesiast. diœcesis Vesontionensis apprime versatus, regique ærarii Vesontione consiliarius, a quo peramicum quædam de S. Germano documenta poposceram, nuper rescripsit, nihil præter jam edita a Chiffletio Acta reperiri; tamen de illis, quid sentiat, libenter se communicare. Autumnal laudatus vir, hanc apud Chiffletium lucubrationem, sicut et primorum dictæ diœcesis Archiepiscoporum Acta a Ternatio antistite, qui anno 675 floruit, fuisse compositam, seu potius ex hujus antistitis Chronico sollicita Hugonis I cura, qui Vesontionensi metropoli anno 1049 præfuit, fuisse excerptam. At licet, sedulo Hugonis studio, qui ex antiquis monumentis decessorum suorum præclara facta scriptis consignasse dicitur, Sancti nostri etiam Acta posteritati fuisse tradita, plausibilibus rationibus probabile (quod præstitum nondum est) efficeretur; hæc tamen, quod ab imbecilli biographo imperite post interpolata, atque inconcinne fabulis sint adacta, haud multum fidei auctoritatisque apud sani iudicii homines, nisi in illis asserta aliunde probentur, sibi conciliatura puto.

6 Eruditissimus Dunodus, qui citato supra libro Archiepiscoporum Vesontionensium Catalogos, Vitasque Commentariis illustravit, de Sancti Vita quid sentiat, exponit sermone Gallico, quem Latine sic reddo: In ipsius (S. Germani scilicet) Officii ecclesiastici Lectionibus legimus, Sanctum ad presidis tribunal pertractum, semper in veri Dei confessione permansisse: legimus etiam, ipsum sagittis confossum, in oppido Grandifonte gladio cervicem subjecisse. Quæ omnia, inquit, ex ipsius Vita in abbacia Balmensi asservata, et a Jacobo Chiffletio edita, hujus Officii editores descripserunt. His exceptis, reliqua in dictis Actis contenta fabulis scatent, nullamque fidem merentur. Hæc Acta in quibusdam commentitia esse lubens fateor. Quis enim ad aniles fabulas non reducat prodigium, quo S. Germani cadaver sese erexisse, manibusque etiam amputatum caput, cui in columbæ specie Spiritus Sanctus insidebat, septem leucarum spatio, tremente interim terra, murisque oppidi Grandifontis atque turribus cadentibus, gestasse fingitur? Hanc capitis gestationem biographus ex eo certe asseruit, quod sanctum Martyrem cervicem in manibus portantem, ad significandum ipsius mortis genus, depictum viderit. Cumque Sancti corpus in ecclesia monasterii Balmensis honorifice quiescere cerneret, fabulam novo adjuncto adornare studens, scripsit, Sanctum a Grandifonte oppido, martyrii loco, usque ad dictum cœnobium, caput amputatum præmanibus ferentem, visse. Quæ commenta, a Chiffletio frustra propugnata, in Officii lectionibus supra transcriptis citati Breviarii editores merito omiserunt.

7 Inspiciamus modo, qua impulsus ratione Dunodus in fabularum numero reponat, Balmense nobilium virginum monasterium a Sancto, ut Acta ferunt, fuisse conditum; et an eruditissimi Mabillonii legem, quam constanter sequendam in Historiæ Vesontionensis editione prima anno 1735 sibi proposuit, haud infregerit: Si falso, inquit Mabillonius, asseñtiri turpe est, cavere debemus, ne alio extremo vitio circumveniamur; neque enim veritas minus religionis meretur, propter circum-

AUCTORE J. B. F. seculis scripta.

E Hæc, ut in quibusdam fabulosa.

recte tamen a S. Germano, uti hic

fusos

AUCTORE
J. B. F.

fosus errores. *Laudatum Dunodum ratiocinantem audiamus. Argumentum, inquit, maxime idoneum ad probandum sanctum Germanum (qui circa annum 407, ut statim videbimus, obiit) dictum cœnobium non exuisse, suppeditat nobis anonymus Vitæ S. Romani, seculo 6 scriptæ, auctor, dum asseverat, ante monasterii S. Claudii foundationem, quæ, ut fatetur Dunodus, circa annum 430 a S. Romano (de quo vide Opus nostrum ad diem 28 Februarii) peracta est, in Provincia Sequanorum nullum monasterium exstitisse. Biographi illius verba accipe: Ante Romanum nullus monachorum intra provinciam Sequanorum religionis obtentu, aut solitariam, aut consortialis observantiæ sectatus est vitam. Proinde verisimile fieri vult Dunodus, nullum etiam ante illud tempus parthenonem in dicta provincia exstitisse. At unde id consecrarium fieri contendit? ullane unquam lex, prius virorum quam mulierum monasteria erigenda esse, præcepit? An præterea facta in Historia consignata argumentis e*

B probabilitate ductis evertuntur? Acta S. Germani expressis terminis ferunt, ipsum Balmense cœnobium condidisse, quod et alibi, quam in his Actis se legisse, Jacobus Chiffletius affirmat: Id cœnobium, inquit, vivente S. Desiderato (Sancti nostri decessore) ædificari cœptum legitur: perfectum deinde a S. Germano, ab eoque piis et Deo consecratis feminis attributum. Similiter in Leontii Vita, qui, falente Dunodo, anno 443 jam plus 25 annis ecclesiam Vesontionensem reaverat, legitur hic virginum cœnobium in monte Chaudanne dicto prope Vesontionem ædificasse, quod pariter Dunodus, anonymi S. Romani biographi verbis inhærens, negat. En itaque duo monumenta antiqua, quæ clare tradunt, ante S. Romanum in Sequanorum provincia virginum monasteria erecta fuisse. Facta ita expresse in monumentis antiquis signata levibus conjecturis nullo modo elevanda videntur. Quod et postea ipse Dunodus satis sensit; nam in citati Operis editione recentiori anno 1750, anonymi S. Romani biographi verbis haud amplius nixus, Leontium supradictæ abbatiæ fundatorem dicit; sicque argumentum, quod

C maxime idoneum, ad negandum S. Germanum unquam parthenonis Balmensis fuisse fundatorem, prius existimarat, improbasse, ac idcirco in recentiori Operis sui supra laudati editione lectori amplectendum haud proposuisse videtur.

contra Dunodum ostenditur,

S Aliud argumentum, quo opinionem suam Dunodus tuetur, ac Balmense cœnobium tempore Caroli Magni a duce Garnero fuisse conditum contendit, repetit ex hisce, quæ Albericus in Chronico ad annum 763 refert, Hugonis a S. Victore verbis: Iste dux Garnerus fundavit abbatiam monialium de Balmis, ubi positus est, et adhuc nobilissimam habet ibi sepulturam. Certissimum est, Hugonem de Balmensi nobilium virginum monasterio hic loqui; at etiam haud minus verum est, Hugonem fuisse allucinatum. Certo alicubi legerat vel audierat, ducem quemdam Garnerum plurima dona huic monasterio fuisse largitum, ibidemque in pulchro mausoleo quiescere; cumque Caroli Magni tempore ducem Garnerum quemdam exstitisse inveniret, hunc cum duce, plurima dona dicto parthenoni largito, eundem existimavit, omnemque ipsi honorem adscripserit, quem circa annum 600 Garnerus

seu Vuararius palatii Burgundici comes, dictum monasterium, a Wandalis antea devastatum, reædificando redditibusque ditando acquisierat. Chiffletius hic opportune ad institutum nostrum sic scribit: Id cœnobium, vivente adhuc S. Desiderato, ædificari cœptum legitur: perfectum deinde a S. Germano, ab eoque piis et Deo consecratis feminis (quæ postea Benedictinum institutum sequutæ sunt) attributum; a Wandalis postea disjectum, ac deinde circa annum 600 a Vuarario palatii Burgundici comite reædificatum atque auctum proventibus.

9 Ex S. Ermenfredi, primi Cusantiensis abbatibus, sincera et fide digna Vita, in Opere nostro ad diem 25 Septembris edita, quam Egilbertus dictæ domus abbas, ejusque monachi ante annum 732, ac proin ante Caroli Magni, quæ, quemadmodum Pagius in Criticis ostendit, anno 742 evenit, nativitate scriptæ sunt, manifestum fit, Balmensem abbatiam ante annum 763, quod Dunodus negat, fuisse erectam; nam ibidem Cusantienses monachi de illo parthenone, ac si sua ætate jam antiquus haberetur, loquuntur. Citatæ Vitæ capitulum 3 hæc habet: Sed nec illud silendum est precipue, quod reclusa quædam sanctimoniales femina, quæ erat penes monasterium virginum Balmam, distante a cella eadem plus aut minus millibus sex, in ipsius (Ermenfredi) articulo mortis vocata ad se ministra ait: Vade, inquit, cito die Warnerio vel sororibus, quia dominus Ermenfredus nunc de hac vita migrat ad Dominum. Nam fuit consuetudo antiquitas in præfato monasterio, ut una ex ipsis, cujus animum Spiritus Sanctus ardentius illustrasset, reclusa haberetur, una cum sola tantum ministra. Equus lector modo judicet, an Dunodi conjecturæ rationesque huc in medium adductæ evidentem, ut ipse contendit, probent, Balmense nobilium virginum monasterium. S. Germani munificentia non fuisse erectum. Judicet, an ex laudati auctoris argumentis consecrarium fiat, Sancti nostri Acta, antiquamque, quæ hodieque perseverat, traditionem, dum ipsum Balmensem abbatiam fundasse ferunt, esse commentitia.

10 Superest, ut nunc in tempus, quo Vesontionensem sedem adierit, ipsamque pretiosa in conspectu Domini morte vacuum reliquerit Sanctus noster, inquiramus. Decimus tertius in antiquiori archiepiscoporum dictæ diocesis Catalogo, in recentiori vero duodecimus, quod de Ferreoli, quem inter Linum et Maximinum medio loco vetustior Catalogus collocat, episcopatu non satis constat, recensetur. Sancti Acta, ipsum S. Desiderato successisse, ita ferunt: Post gloriosum beati Desiderati ad cælos transitum beatus Germanus vir apostolicus ..... electus est. At cum annum S. Desiderati emortualem nec Acta nec Catalogi diserte exprimant, sed tantummodo ipsius mortem circa annum cccc, uti in Opere nostro ad diem 27 Julii videre est, contigisse referant, inde fit, ut annum, quo Sanctus hanc sedem adierit, pro certo determinare in promptu non sit. Nec annum, quo vitam hanc mortalem cum immortalis S. Germanus commutavit, vel ipsamet ejus Acta, vel editi apud Chiffletium laudatumque Dunodum episcoporum Vesontionensium Catalogi assignant. Petrus Franciscus Chiffletius S. J., qui in Illustrationibus Claudianis, in Opere nostro ad diem vi Junii editis,

parthenonis
Balmensis
foundationem
adscribit,

editique a
Chiffletio, a
quibus, Sanctum
circa annum
487 obiisse
deducitur,

citatos

A citatos Catalogos commentatus est, facto annorum computo, quibus Sancti decessores successoresque dictam sedem occupasse, in fide dignis monumentis reperiuntur, ipsius obitus tempus circa annum 407 retulit, eique consentientes in Gallia Christ. Sammarthani fratres, et Castellanus in Mrl. Universali, ipsum illo circiter anno aeterna a Deo mercede remuneratum scribunt. Cardinalis Baronius ipsum anno 372 ex hac vita migrasse haud sine errore dicit; nam cum S. Fronimius seu Fronimius (cui S. Desideratus, ac deinde Sanctus noster successerunt) tempore summi Pontificis Siricii, qui ab anno 385 usque ad 398 Ecclesiae praesuit, viasisse in ipsius Actis, in Opere nostro ad diem x Maii relatis, legatur, emortuale Sancti tempus anno 372, quod nondum erat episcopus, non potest affigi.

episcoporum
Vesontionensium
Catalogis,
uti hic adducta
sua sunt,

B 11 At laudatis auctoribus dissentiens Dunodus, Sancti episcopatus obitusque tempus circa annum 270 esse statuendum, sequentes ob rationes contendit, quas ex his Sancti biographi verbis deducit: Hic ante episcopatum probabilis fuit confessor, et in episcopatu semel et iterum pro nomine Salvatoris examinatus et dijudicatus. Ex his, inquit Dunodus, sequitur, tunc temporis persecutorem tribunal exitisse, quod Honorii tempore, quo imperante, Sanctum obiisse, nostri Catalogi ferunt, certo non potuit contigisse; nam tota Ecclesia et praecipue Vesontionensis, Honorio imperii habenas tenente, optata pace jam fruebatur. At tantum abest, ut Actis his, Sanctum tempore, quo ecclesia Vesontionensis persecutionem patiebatur, martyrium subiisse, consecrarium fiat, ut contra, tunc religionem Catholicam omnino fuisse dominatam, satis eadem illa Acta insinuant; expressis enim verbis ferunt, haereticos ex civitate Vesontionensi a Sancto pulsos, eandem in posterum ingredi haud ausos fuisse, atque S. Germanum morti a iudice non addictum, sed, illata ab haereticis sicariis nece, martyrio fuisse affectum. Si in episcopatu, ut ipsius Acta ferunt, semel et iterum, usque septies pro nomine Salvatoris examinatus et dijudicatus fuerit, id a provinciae praesidibus haereticis vel paganis, gravius in ipsum poena C scire nunquam ausis, fuerit patratum. Ipsorum haec circumspectio, Sanctum sub Catholicis imperatoribus vixisse, satis declarat; nam si paulo post annum 267, et tempore persecutionis Aurelianae ecclesiam Vesontionensem reuisset, haud tam saepe examinatus et dijudicatus fuisset: a primis vicibus ipsius titi finem iudices certo imposuissent. Ille Sancto creatae molestiae Honorii regno haud repugnant, cui, tunc adhuc minorenni, et plurimum a Provincia Sequanorum remoto, hujus provinciae gubernator consilia sua dissimulare facile poterat.

suffraganeus,
Commentario
que hinc sunt
subdenda.

12 Quae cum ita sunt, Sancti nostri Acta, e quibus sane, quod vult Dunodus, consecrarium non esse, ex modo allegatis liquet, suffragantur etiam supra memoratis, e quibus, Sanctum circa reparatae Salutis annum 407 ex hac vita migrasse, deducitur, Vesontionensium episcoporum Catalogis, adeoque facere, ne hic hisce una supra laudatis auctoribus subscribamus, haud debent. Adhaec cum eadem Acta, Balmense Virginum nobilium monasterium fuisse a S. Germano fundatum, recte etiam, ut e supra allegatis palam est, memoriae tradant,

luceque proinde haud penitus sunt indigna, nos ea, e Chiffletii Vesontione excerpta, Commentario huic, Adnotationibus etiam, ubi id res exiget, subinde adjunctis, subjiciemus, rati scilicet, futurum, ut, quamvis fabulis, ut dictum, sint respersa, lectori tamen, qui sic illa habeat in promptu, nec alio, si, ut a se consulantur, quaequam forte ratio impulerit, recurrere hunc in finem habeat necesse, rem faciamus haud omnino ingrati.

AUCTORE
J. B. F.

ACTA,

Auctore anonymo,

E Ms. monasterii Balmensis Legendario in Chiffletii Vesontione edita. E

CAPUT UNICUM.

Eximia Germani sanctitas, zelus in haereticos, mors ab his illi inflata, prodigium hanc secutum.

P Post gloriosum beati Desiderati a ad caelos transitum, beatus Germanus, vir Apostolicus, signis et prodigiis inclutus, concordante favore populi, aut potius Dei spiritu proclamante (vir olim ministeriis deputatus) aliquando sacris altaribus sacerdos electus est. Factus ergo presbyter tanta sanctitate emicuit, ut in Missarum solemnibus, inter manus ministerium angelicum appareret. Qui etiam tanta dignitatis fastigio sublimatus, multis calamitatibus ac tribulationibus hujus mundi pro Christi nomine est affectus.

Sanctus qui
dumtaxat ad-
huc presbyter
sanctitate em-
cuerat,
a

2 Nullis usus est prosperis, cum omnia adversa pro Christi amore portaret. Hic ante episcopatum probabilis fuit confessor et in episcopatu nihilominus semel et iterum, usque septies pro nomine Salvatoris examinatus atque dijudicatus est: hic fecit vasa plurima sacrata, sacris altaribus apta: ministeria quoque sacra solerti industria sancivit: denique sua praedicatione ac traditione, multos ad credulitatem et baptismum Christi convertit.

factus episco-
pus strenuissi-
me omnes mu-
neris hujus
partes explet,

3 Postquam vero praedictam plebem ad verum Dei cultum praefatus Dei Pontifex convertit, et multos a variis languoribus liberavit; haereticos etiam, qui in sua civitate Chrysopoli h remanserant, in suis praedicationibus graviter impugnabat, et ut eos ad viam veritatis reduceret, modo blandimentis vel exhortationibus; modo increpationibus vel vituperiis corripiebat: sed quia, dicente scriptura: In animam malevolam non intrabit sapientia, neque cordibus induratis et subditis peccatis c. Sicut aspis surda contra incantorem, ita et haeretici

dumque hae-
reticos insecta-
tur, ab his,

b

c

contra

A. ANONYMO. contra prædicationis verbum obturabant aures suas et sicut Judæi in B. Stephanum, ita isti in B. Germanum dentibus fremebant; et, si eum extra civitatem invenire potuissent, non minus, quam Judæi Stephanum, isti Germanum lapidassent.

quas Vesontione Grandifontem abire compulerat,
4 Erat autem quarto ab urbe milliario quædam civitas, nomine videlicet Grandifons; in qua quidem civitate multi hæretici confluerant ad refugium, propter metum beati Germani, qui hæreticos omnes, quos invenire poterat, a civitate et patria extirpabat: ibique die et nocte dicti hæretici, sua iniqua consilia peragebant. Gloriosus igitur Germanus hæc audiens, de Chrysopoli exiit, et ad civitatem illam perrexit: ad cujus adventum per odium et invidiam exierunt, et ad persequendum eum ad stipulati sunt.

insidiis ibidem appetitur,
d 5 Quid plura? intenderunt arcum suum, ut sagittarent in occulto Immaculatum *d*, id est, insidiabantur ei, ut eum morti traderent, si possent: verumtamen quia in aperto nocere non audebant, disposuerunt ei insidias ponere.
B Erat enim quidam vicus in civitate, per quem ire et redire solebat: et cum Deus Famulum suum illum, veritatis pugilem, donativo gloriæ cælestis remunerare vellet, raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, aut fictio deciperet animam ipsius *e*.

ac tandem occiditur:
6 Et vere raptus; nam cum quadam die a civitate sero revertentur, et per vicum illum, sicut solebat, transire vellet, illi miseri, qui arcum insidiarum tetenderant, quasi sagitta de occultis insidiarum prosilientes, sanctum Germanum orantem invenerunt: et dum oraret, audita est vox consolans eum; quod audientes hæretici *f* dicebant: magicam artem esse; alii vero dicebant, angelos confortantes: cujus gratia conversi sunt plurimi. Ipso orante, sagittaverunt eum et armis suis capite privaverunt: ita consummatus in brevi explevit tempora multa, placita enim erat anima ipsius.

caput sibi abscissum post necem arripit, indeque
C 7 Post hæc flexus caput suum inter brachia recepit: de quo multi obstupescentes fugerunt. Gloriosus itaque martyr Christi Germanus, et sacerdos Domini dilectissimus, inter amplexus caput habens, angelo duce et cælesti lumine præcedente, progreditur, super caput suum ferens Spiritum sanctum, in similitudinem columbæ. Qui dum de vico exisset, terra tremuit, et ceciderunt muri civitatis illius et turres *g*. Et, qui viderunt hæc omnia, dixerunt: Vere magnus est Dominus, quia talia operatur; vere amicus Dei erat hic: et conversi sunt populi multi.

id manibus gestans Balmam usque progreditur.
h 8 Qui cum ante ecclesiam beatorum martyrum Ferreoli et Ferrutii *h* accessisset, inclinavit se ibidem et indepertransiens circa Chrysopolim a latere desuper, ac ecclesiam et civitatem se inclinans, sine mora perrexit usque Balmam, declinavitque ad quamdam basilicam juxta majorem ecclesiam *i*, ibi enim fundaverat sanctioniales, ibique obdormivit in Domino Jesu Christo. Cætera miracula causa brevitas omittemus: ipse enim tanta sanctitate præpollebat, quod etiam spiritu prophetiæ plenus erat: omnes morbos a corporibus humanis expellebat, præstante Domino Jesu Christo, cui est honor et gloria in sæculorum sæcula, amen.

ANNOTATA.

a De hoc Sancto in Opere nostro ad diem 27 Julii actum est.

b Vide Commentarii prævii num. 4

c Sapient. cap. 1, §. 4 legitur: Nec habitabit in corpore subdito peccatis.

d Psalm. 63, v. 4.

e Sapient. cap. 4, §. 11.

f Hæc Acta, cujus sectæ fuerint hæretici, qui sancto vitam ademerunt, non exprimunt; cumque quatuor prima Ecclesiæ secula plus quam 80 diversas hæreses effuderint, non est, cur cum Dunodo, sicarios hosce hæreticos Arianissimo potius, quam omni alia hæresi infectos fuisse, credamus.

g Mihi prorsus ignotum est, e quo antiquitatis monumento, antiquis geographis silentibus, biographus hic hauserit, Grandifontem, hodie pagum duabus leucis ab urbe Vesontionensi dissitum, olim civitatem turribus murisque fuisse munitam. Frustra, inquit Dunodus, in illo pago murorum vel antiqui cujusdam ædificii vestigia quæsieris.

h De iis Sanctis in Opere nostro ad diem 16 Junii, quo coluntur, actum est.

i Ex his biographi verbis dominus Perreocius vult consecrarium fieri, hæc Acta ante Balmensis civitatis conflagrationem, quæ XII seculo contigit, collecta fuisse: Ista major ecclesia, inquit, certo erat devastata nunc ecclesia parœcialis S. Sulpicii, cujus limites, ut nuper fuit repertum, usque ad civitatis Balmensis muros sese extendebant: sicque tunc temporis triplo major erat incombusta abbatie Balmensis ecclesia, quæ ipsi etiam hodie proxime adjacet: ab illo autem incendio semper abbatialis multo major S. Sulpicii hodierna ecclesia exstitit; inde manifestum fit, S. Germani Vitam ante illud tempus fuisse exaratam.

